

**Predsednik Vlade RS
Državni zbor RS
Vodjem poslanskih skupin**

Datum: 30. 3. 2020

ZADEVA: Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije Covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo

Spoštovani,

uvodoma se vam **v imenu vseh obrtnikov in podjetnikov najlepše zahvaljujemo** za ves trud in napore, ki jih v teh dneh usmerjate v kreiranje ukrepov, ki nam bodo kar se da olajšali nastalo situacijo, našim zaposlenim pa omogočili, da bodo ohranili zaposlitev.

Kot smo že večkrat tudi javno poudarili, gredo ukrepi v pravo smer in jih podpiramo.

Zelo kompleksen zakonski paket pa v nekaterih delih **potrebuje spremembe**, ki bodo omogočile, da bodo cilji, ki se jih želi z ukrepi doseči, tudi dejansko doseženi.

V nadaljevanju dopisa navajamo in argumentiramo **nujne spremembe predlaganega zakona**. Zakon o interventnih ukrepih za zajezitev epidemije Covid-19 in omilitev njenih posledic za državljane in gospodarstvo (EVA, 2020-1611-0028), bo obravnavan po nujnem postopki na izredni seji državnega zbora v sredo 1. 4. 2020.

Dopolnitve/spremembe členov:

Drugi odstavek 22. člena – Določa, da so do pomoči upravičeni delodajalci, ki jim bodo po njihovi oceni prihodki v prvem polletju 2020 upadli za več kot 20 % glede na isto obdobje leta 2019 in v drugem polletju ne bodo dosegli več kot 20 % rast prihodkov glede na isto obdobje leta 2019. Delodajalec bo v ta namen podal pisno izjavo pod materialno in kazensko odgovornostjo (29/3 in 29/4 člen).

Ko govorimo o letnih oz. polletnih prihodkih je ta finančni podatek številka, ki nič ne pove o uspešnosti podjetja. Če podjetnik proda drag stroj ali napravo, dvigne promet in ne zadosti pogoju za 20 % zmanjšanje prometa.

Podajanje izjave za drugo polletje (torej ugibanje za naprej) je nerealno pričakovanje od delodajalcev, ki se v tem členu od njih zahteva. Zakon ne sme siliti delodajalcev v to, da bodo poskušali doseči vsaj 20 % upad prihodkov le zato, da bodo upravičeni do povračila nadomestila plače za delavce, ki so bili na čakanju na delo oz. da ga ne bodo rabili vračati. Po zaključku epidemije in pri okrevanju gospodarstva jih je treba spodbujati k novemu zaposlovanju in čim večjem ustvarjanju prihodkov.

Glede na navedeno, se nam navedeni kriteriji ne zdijo ustrezni. Poleg tega se nam ne zdi ustrezno, da mora delodajalec, ki je delavcem odredil čakanje na delo zaradi višje sile, izpolnjevati pogoje glede upada prihodkov. Delavci, ki so na čakanju na delo zaradi višje sile, je višja sila nastala na njihovi strani (137/6 ZDR-1) in ne izvira iz sfere delodajalca.

Prvi odstavek 22. člena – določa, da do ukrepa niso upravičeni delodajalci, ki spadajo v skupino K po SKD.

Predlagamo, da se ta omejitev črta.

Drugi odstavek 24. člena – Določa, da ima delavec v času čakanja na delo obveznost, da se na zahtevo delodajalca vrne na delo do 7 zaporednih dni v tekočem mesecu.

Delodajalci, ki imajo delavce nekaj dni na čakanju na delo doma, nekaj dni pa delajo (ko se naroči zadostno število strank, npr. avtomehanične delavnice). Kriterij, da se delavec lahko vrne na delo le za 7 in še to zaporednih dni je neustrezen in neživljenjski.

Predlagamo, da se delavec lahko vrne na delo za 10 delovnih dni v tekočem mesecu, pri čemer ni pogoj, da je to 10 zaporednih dni.

25. člen – določa, da se za višjo silo šteje varstvo otrok zaradi zaprtja šol in vrtcev, nezmožnost prihoda na delo zaradi ustavitve javnega prevoza in zaprtje mej s sosednjimi državami.

Predlagamo, da se za višjo silo šteje tudi zaprtje vseh obratov na podlagi odloka vlade ali občine.

Drugi odstavek 26. člena – Določa, da nadomestilo plače ne sme biti nižje od minimalne plače in ne višje od povprečne plače v RS.

Omejevanje višine nadomestila navzgor in navzdol se ne zdi pravično do delavcev, zato naj se ta omejitev odpravi. Vsak delavec naj prejme nadomestilo v višini 80 % osnove iz 137/7 ZDR-1.

Če bo spodnja meja in zgornja omejitev ostala predlagamo jasnejši zapis. Vprašanje je, od katere minimalne plače nadomestilo ne sme biti nižje (bruto ali neto) in od katere povprečne plače v RS ne sme biti višje (od letne ali zadnje znane mesečne ob izplačilu).

Drugi odstavek 28. člena – Država povrne delodajalcu izplačano nadomestilo plače za čakanje na delo in vse prispevke za socialna zavarovanja od nadomestila plače.

Iz navedenega izhaja, da je strošek dohodnine strošek delodajalca, zato naj država povrne tudi naveden strošek.

Delodajalci bodo namreč imeli velike težave z zalaganjem izplačevanja nadomestila, saj nimajo likvidnostnih sredstev. Zavod RS za zaposlovanje (ZRSZ) pa bo refundiral do 10. v mesecu, ki sledi mesecu izplačila nadomestila. Glede na vse te obremenitve predlagamo, da država povrne še dohodnino.

Predlagamo tudi, da država delodajalcem povrne sorazmerni del regresa za leto 2020 za obdobje, ko bodo delavci na čakanju na delo.

Prvi odstavek 29. člena – Določa, da je vlogo na ZRSZ možno vložiti le elektronsko.

Glede na to, da ZIU PPP določa tudi možnost pisne vložitve vloge, predlagamo, da se dopusti tudi v tem zakonu. Zaradi velikega števila vlog se namreč lahko zgodi, da portal ZRSZ za delodajalce ne bo deloval, le-ti pa morajo vlogo oddati v predpisanem roku. Poleg tega niso vsi delodajalci večji dela z računalnikom.

Deveti odstavek 29. člena – Določa, da ZRSZ povrne delodajalcu nadomestilo plače 10. dan meseca, ki sledi mesecu izplačila nadomestila.

Delodajalci bodo zaradi nelikvidnosti (naročniki ne plačujejo že zapadlih računov) imeli težave z zalaganjem nadomestila. Predlagamo, da se vzpostavi mehanizem, da bo ZRSZ nadomestilo izplačeval direktno delavcem na podlagi obračuna delodajalca. Ali pa naj ZRSZ delodajalcem, ki bodo vložili vlogo, nakaže akontacijo.

Deseti odstavek 29. člena – Določa, da delodajalcu pripada povračilo nadomestila plače za dejansko mesečno oziroma tedensko obveznost, za prazničen ali drug dela prost dan, določen z zakonom pa, če bi delavec na ta dan dejansko delal.

Iz dikcije tega odstavka izhaja, da je delodajalec upravičen le do povračila nadomestila plače za učinkovite ure, ki bi jih delavec moral oddelati, če bi delal. Za praznične dni, ki so dela prosti dnevi (27. 4. in 1.5.), pa ne, razen če so to tudi sicer delavčevi delovni dnevi.

Delodajalec mora dobiti povrnjeno nadomestilo plače tudi za praznična dneva, ki sta dela prosta dneva (27. 4. in 1.5.), saj mora tudi za ta dneva delavcem, ki na praznike, ki so dela prosti dnevi ne delajo, obračunati nadomestilo plače.

Tretji odstavek 31. člena – Določa, da mora delodajalec, ki delavca pozove na delo, predhodno obvestiti ZRSZ. Če pa prenehajo razlogi za višjo silo, pa mora delodajalec obvestiti ZRSZ z dnem prenehanja odsotnosti delavca.

Navedeni rok so prekratki, zato predlagamo, da je delodajalec ZRSZ dolžan obveščati v 8 dneh od nastale spremembe ali nove okoliščine.

Četrty odstavek 31. člena – Določa, da mora delodajalec vrniti vsa prejeta sredstva v 3x višini, če delavcem ne izplača neto nadomestila plače, odreja nadurno delo ali ne obvesti ZRSZ o pozivu delavca na delo ali o prenehanju obstoja višje sile. Poleg tega je delodajalec v prekršku in mu grozi globa v višini od 3.000 do 20.000 eur (105. člen).

Vračilo v 3x višini prejetih sredstev za vse delavce je prehuda kazen (poleg globe). Zato predlagamo, da je delodajalec ob navedenih kršitvah dolžan vrniti le prejeta sredstva za delavce, pri katerih je kršitev nastala (in ne za vse delavce).

Prvi odstavek 33. člena – Določa, da so za delavce delodajalci oproščeni plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje v mesecu aprilu in maju 2020.

Opozarjamo, da je dikcija, »da so za delavce delodajalci oproščeni plačila ...« nejasna, saj bi lahko vzbudila razlago, da so delodajalci oproščeni le plačila PIZ I in ne tudi II. Potrebna bi bila dikcija, da so delodajalci oproščeni plačila vseh prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Predlagamo, da so delodajalci za delavce, ki delajo, oproščeni plačila vseh prispevkov za socialno varnost in davkov.

Glede na to, da je bila epidemija razglašena 12. 3. 2020 predlagamo, da so delodajalci za oproščeni plačila vseh prispevkov za socialno varnost in davkov že za marec 2020 oz. vsaj za sorazmerni del od 12. 3. 2020 dalje.

Drugi odstavek 33. člena – Določa, da je delodajalec vsakemu zaposlenemu, ki dela in čigar zadnja izplačana mesečna plača ni presegla trikratnika minimalne plače, izplačati mesečni krizni dodatek v višini 200 eurov, ki je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov

Predlagamo, da se delodajalcu podeli diskrecijsko pravico, da se bo sam odločil, katerim zaposlenim bo krizni dodatek izplačal. Ob trenutnem zapisu odstavka se namreč bere, da mora delodajalec vsem delavcem izplačati krizni dodatek za april in maj, ne glede na to, kakšna je bila njihova izpostavljenost tveganjem epidemije. To pomeni, da mora delodajalec krizni dodatek izplačati tudi delavcem, ki delajo od doma ali ki delajo v podjetju vsak v svoji pisarni in je delodajalec poskrbel za vse varnostne ukrepe. Predlagamo, da se krizni dodatek krije iz sredstev proračuna.

Dikcija tega odstavka naj se glasi, da, lahko delodajalec delavcu, ki dela in delo opravlja na delovnem mestu ali na terenu, ker ga delodajalec glede na naravo delovnega procesa ne more reorganizirati drugače, zaradi česar je izpostavljen tveganju za svoje zdravje in čigar zadnja izplačana mesečna plača ni presegla 1,5 kratnika minimalne plače, izplačajo mesečni krizni dodatek v višini 200 eurov, ki je oproščen plačila vseh davkov in prispevkov in ga krije država. Delavec, ki iz kakršnegakoli razloga ne dela cel mesec, je upravičen do sorazmernega zneska kriznega dodatka ob pogoju, da je učinkovito delal najmanj polovico meseca.

V nasprotnem primeru delodajalčev prihranek na račun oprostitve plačila prispevkov za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, to ni, saj bo moral izplačati krizni dodatek. Ob tem pa opozarjamo, da so se delodajalcem, ki delajo, povečali stroški na račun nakupa zaščitne opreme. Poleg tega so se zato, da spoštujejo vse ukrepe in priporočila v zvezi z zajezitvijo širjenja epidemije, delovni procesi podaljšali tudi za 40 %, logistične poti pa so daljše.

34. člen – Določa temeljni dohodek za marec – maj 2020.

Opozarjamo na neskladje v zapisu datuma. V prvem odstavku je pogoj, da samozaposleni na dan uveljavitve tega zakona opravlja dejavnost, v tretjem odstavku pa je določen pogoj, da dejavnost opravlja najmanj od 13. 3. 2020.

V četrtem odstavku je določeno, da je upravičen do temeljnega dohodka, kdor ima na dan uveljavitve tega zakona plačane zapadle davčne obveznosti. Opozarjamo, da ti, ki bodo upravičeni do temeljnega dohodka ne poslujejo že od 13. 3. dalje in so lahko že v tem času postali davčni dolžniki. Poleg tega je 31. 3. rok za plačilo DDVja za februar, ki je lahko bil zelo dober mesec, zato je znesek plačila DDVja visok. Mnogi ga ne bodo zmogli, v interventnih ukrepih pa ni niti enega ukrepa vezanega na odlog plačila DDVja.

Predlagamo, da se določi nek znesek, ki ga lahko upravičenec dolguje ali pa da se določi drug presečni datum. Ne moremo namreč enačiti subjektov, ki so postali davčni dolžniki od 12. 3. dalje, torej zaradi epidemije in subjektov, ki so večletni davčni dolžniki.

Drugi odstavek 35. člena – določa, da je bistveno zmanjšan obseg opravljanja dejavnosti, če gre za vsaj 25 % zmanjšanje prihodkov upravičenca v marcu 2020 v primerjavi s prihodki v februarju 2020 in za vsaj 50 % zmanjšanje prihodkov upravičenca v aprilu in maju 2020 v primerjavi s prihodki v februarju 2020.

Po našem mnenju je primerjava s februarjem napačna. Marsikje v obrti in podjetništvu je februar sezonsko slab mesec, posebej če upoštevamo, da so v tem mesecu šolske počitnice in z njimi povezana odsotnost zaposlenih.

37. člen – Določa vračilo mesečnega temeljnega dohodka.

Opozarjamo na napako v zapisu člena, saj govori o upadu prihodkov, ki so določeni za delodajalca, ko uveljavljajo nadomestilo plače za delavce, ki so na čakanju na delo (22. člen) in za samozaposlene, ki so upravičeni do oprostitve plačila prispevkov (38. člen).

V kolikor pa so ti kriteriji (da mu bodo prihodki v prvem polletju upadli za več kot 20 % glede na isto obdobje leta 2019 in v drugem polletju 2020 niso dosegli več kot 20 % rast prihodkov glede na isto obdobje leta 2019) mišljeni tudi za upravičence do temeljnega dohodka (poleg tistih, določenih v 35. členu) pa so nelogični. Oboji namreč ne morejo veljati.

Prvi in tretji odstavek 38. člena – Prvi odstavek določa, da so samozaposlene osebe in kmetje upravičeni do oprostitve plačila prispevkov za april in maj 2020, tretji odstavek pa določa roke za predložitev izjave.

Opozarjamo, da tretji odstavek določa, da je rok za vložitev vloge za oprostitvev plačila prispevkov za marec do konca aprila. Glede na to predlagamo, da so samozaposlene osebe upravičene do oprostitve plačila prispevkov tudi za marec 2020 in ne samo za april in maj 2020.

Upravičenec mora dati izjavo, da mu bodo prihodki v prvem polletju upadli za več kot 20 % glede na isto obdobje leta 2019 in v drugem polletju 2020 niso dosegli več kot 20 % rast prihodkov glede na isto obdobje leta 2019 (37. člen). **Podajanje izjave za drugo polletje (torej ugibanje za naprej) je nerealno pričakovanje od upravičencev, ki se v tem členu od njih zahteva. Zakon ne sme siliti samozaposlenih v to, da bodo poskušali doseči vsaj 20 % upad prihodkov le zato, da bodo upravičeni do plačila prispevkov s strani države oz. da jih ne bodo rabili vračati.** Po zaključku epidemije in pri okrevanju gospodarstva jih je treba spodbujati k novemu zaposlovanju in čim večjem ustvarjanju prihodkov. To pomeni, da če bo imela frizerka v drugem polletju povečan obseg dela, ne bo zaposlila nove delavke in ne bo delala več kot v drugem polletju 2019 samo zato, da ne bo rabila vračat prispevkov za april in maj 2020, ko je imela salon zaprt. Taki kriteriji niso stimulatívni.

Glede na navedeno, se nam navedeni kriteriji ne zdijo ustrezni.

Drugi odstavek 56. člena - Določa, da se nadomestilo OZZ krije iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja od uveljavitve tega zakona do prenehanja razlogov, vendar najdlje do 31. maja 2020.

Glede na to, da je bila epidemija razglašena 12. 3. 2020, predlagamo, da se nadomestilo OZZ krije iz sredstev obveznega zdravstvenega zavarovanja od 13. 3. in najdlje 31. 5. 2020.

Četrty odstavek 56. člena - Določa, da ZZZS povrne delodajalcu izplačano nadomestilo OZZ v 60 dneh (sicer je rok 30 dni), samostojnemu zavezancu pa v 30 dneh (sicer je rok 15 dni).

Predlagamo, da se roka (30 in 15 dni) iz trenutno veljavne zakonodaje ohranita.

57. člen – Določa enkratni solidarnostni dodatek za upokojence.

Opozarjamo, da po trenutnem osnutku zakona do enkratnega solidarnostnega dodatka za upokojence niso upravičeni delni upokojenci, ki nadaljujejo s svojo dejavnostjo, zato predlagamo, da se jih doda med upravičene prejemnike.

77. člen – Določa odlog kreditnih in drugih obveznosti.

Predlagamo, da se omogoči tudi odlog obveznosti iz lizing pogodb. Navedene storitve morajo biti za kreditojemalce/lizingojemalce brezplačne.

Predlagamo tudi, da se uvede nadzor nad postopanjem bank in lizing hiš, saj nas člani opozarjajo, da se komercialne banke različno odzivajo in neprimerno oz. neustrezno ravnaajo. Predvsem pa zaračunavajo storitve, povezane z odlogom.

99. člen – Določa, kdaj morajo upravičenci prejeta sredstva vrniti. Subjekti jih morajo vrniti tudi v primeru, da je od uveljavitve tega zakona prišlo do delitve dobička ali izplačil dela plač za poslovno uspešnost, skupaj z zakonsko določenimi zamudnimi obrestmi.

Navedena sankcija je vsaj glede izplačevanja dela plače za poslovno uspešnost neustrezna. Nekateri delavci imajo namreč poslovno uspešnost kot del plače določeno v pogodbi o zaposlitvi. To pomeni, da jim jo mora delodajalec izplačevati mesečno. Če delodajalec delavcu tega dela plače ne bo izplačal, je v prekršku in delavec ima zoper njega denarni zahtevak, ki zastara v 5 letih.

Poleg navedenega predlagamo, da se v zakon vključi še:

- Možnost delodajalca, da delavca, ki izpolnjuje pogoje za starostno upokožitev, lahko pošlje v pokoj.
- Podaljšanje obdobja, ki ga je pri neenakomerni razporeditvi ter začasni prerazporeditvi delovnega časa potrebno upoštevati kot obdobje, v katerem se upošteva polni delovni čas kot povprečna delovna obveznost v obdobju s 6 na 12 mesecev (za delodajalce, ki jih ne zavezuje nobena kolektivna pogodba dejavnosti, ker le-ta lahko določa do 12 mesečno referenčno obdobje).
- Možnost za delo s krajšim delovnim časom do polnega, z enostransko odreditvijo s strani delodajalca – vsaj polovičnim, po zgledu zakona o starševskem varstvu in družinskih prejemkih, kjer delavcem do polnega delovnega časa prispevke plačuje država.
- Možnost enostranskega odrejanja koriščenja lanskega letnega dopusta v letu 2020.
- Ureditev področja plačilne discipline. Pričela se je pojavljati plačilna nedisciplina. Podjetja ne plačujejo računov. Predlagamo, da se s sistemskim ukrepom poseže v to področje tudi v zasebnem sektorju. Tam kjer gre za nedvoumne terjatve (doma ali v tujini) se naj oblikuje rešitev oz. mehanizem, da bo država (preko za to vzpostavljene institucije oz. mehanizma) priskočila na pomoč in prevzemala terjatve (ki jih bo kasneje izterjala) in tako zagotavljala likvidnost in vzpostavljala red.
- Interventni poseg v znižanje NUSZ za leto 2020 (občinam pa pokritje izpada prihodka iz tega naslova).
- Vzpostavitev mehanizma, ki bo najemodajalcem omogočil oprostitev najemnine poslovnega prostora najemniku tako, da bodo dobili najemodajalci povrnjeno s strani države (npr. vavčerji za subvencije).

- Preložitev predlaganja davčnih obračunov davka na dodano vrednost (obrazec DDV-O) v roku treh mesecev po poteku davčnega obdobja.
- Podaljšanje roka za plačilo davkov s področja:
  - davka na dodano vrednost (v roku treh mesecev po poteku davčnega obdobja),
  - davka od dohodkov pravnih oseb (v roku 90 dni od predložitve davčnega obračuna),
  - davka od dohodkov iz dejavnosti (v roku 90 dni od predložitve davčnega obračuna).
- Celoviti ukrepi po branžah. Ker branže niso enakomerno prizadete jih bo po krizi potrebno ponovno oživiti, kar je bilo že večkrat nakazano. Predlagamo, da se ponovno uvedejo subvencije za nabavo opreme, materialne investicije, digitalno transformacijo, ponovno vzpostavitev prodajnih kanalov, itd. Nujno je ukrepe, ki se nanašajo na specifične branže objavljati na enem mestu (ne glede na to kateri deležnik jih zagotavlja).
- Predlagamo, da se tistim s.p.-jem, ki so zaradi kritične situacije, povezane z epidemijo koronavirusa in zaradi strahu pred dolgovi, zaprli s.p., omogoči vrnitev v prvotno stanje (v aktivni s.p.) in da bodo tudi oni deležni pomoči s strani države (temeljni dohodek in plačilo prispevkov).
- Zaradi zamika s sprejemom interventne zakonodaje, so se zgodila številna odpuščanja delavcev iz poslovnega razloga. Ob sedaj znanih prihajajočih ukrepih bi marsikatero podjetje v tej situaciji delavca obdržalo. Predlagamo, da se uvede možnost preklica prijav delavcev na ZRSZ od 13. 3. 2020 dalje ter se vsako prejeta vlogo obravnava posebej, z vključevanjem delodajalca.

S spoštovanjem!

Danijel Lamperger

Direktor OZS

Branko Meh

Predsednik OZS